

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0530119 Sju Strömmar

EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingssmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.o.lst.se - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: natura2000@o.lst.se

Skogsvårdsstyrelsen - www.svo.se - Telefon 033-17 73 30 vx. - E-post: svs@svsvg.svo.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se

Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Lars-Olof Ramnelid

BEVARANDEPLAN

Fastställt

2005-08-15

Diarienummer:

511-35100-2005

Enligt sändlista

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0530119 Sju Strömmar

Kommun: Mark Områdets totala areal: 5,5 ha

Områdestyp: pSCI Biogeografisk region: Boreal

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

3260 - Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor

91E0 - Svämlövskog*

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de naturtyper och arter som finns i området (se förteckningen) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Det främsta syftet är att bevara ett större sammanhängande område med svämlövskog (tidvis översvämmad lövskog) samt ett vattendrag med akvatiska mossor

Prioriterad naturtyp är 91 E0 Svämlövskog.

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i januari 1998.

Beskrivning av området

Sju strömmar kallas den sträcka av Torestorpsån, mitt i samhället Torestorp, där ån bildar ett kvillområde genom att dela upp sig i sju parallella grenar. Både vattenmiljön och miljön kring strömmarna hyser höga naturvärden. Skogen kring Sju strömmar utgörs av en lummig och naturskön blandlövskog som domineras av klibbal och ask med inslag av ek, alm, lind, björk och gran. Stora delar av lövskogen översvämmas vid höga vattenflöden och i dessa områden har svämlövskog utvecklats. Bland områdets botaniska värden kan nämnas mussellav, safsa, storrams, lundbräsmå, stor häxört och tibast.

Torestorpsån passerar området i omväxlande strömmande och forsande "kvisslor". Tolkens öringstam har delar av sina lek- och uppväxtområden i kvillområdet, men tätheten av öringungar är numera låg. Forsärla och strömstare söker sin föda i strömmarna. Vattenflödet i

kvillområdet påverkas av regleringen från två vattenkraftverk och kan tidvis vara mycket lågt. Det kan t o m uppstå situationer där vatten endast finns kvar i höljorna.

Området präglas av sin närhet till en mindre tätort. En del nedskräpning förekommer och flera pumpanläggningar vittnar om att vatten tas ur ån, sannolikt för bevattning sommarmtid.

Ån var tidigare utsatt för försurning och har därför kalkats uppströms sedan början av 1980-talet.

Bevarandemål

Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp och art. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms när kompletterande inventeringar genomförts. Då kommer även koder som x, y och liknande att ersättas med siffror och arter.

Se under respektive naturtyp

Markägarförhållanden

Kyrkan, privata markägare

Vad kan påverka negativt

Den största påverkan på områdets naturvärden idag är åtgärder som stör den naturliga vattenregimen i ån, t ex reglering för vattenverksamhet. Eventuell framtida avverkning av lövskog skulle också påverka området mycket negativt men bedöms inte som överhängande eftersom stora delar av området avsatts som kyrkoreservat.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Toresörpsån omfattas av ett 40-100 meter brett strandskydd kring berörd sträcka.

Området omfattas också till stora delar av ett frivilligt avsatt kyrkoreservat. För att säkra området på lång sikt föreslås bildande av naturreservat.

Se i övrigt under respektive naturtyp.

Bevarandestatus

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovsvis med glea tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåtts. Samtliga områden ska följas upp om de innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1984: Lövskogar i Marks kommun. Rapport 1985:1.
Egendomsnämnden i Göteborgs stift. 2001: Kyrkoreservat Sju strömmar

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

3260 Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor

---

Beskrivning:

Torestorpsån rinner in i Natura 2000-området i direkt anslutning till landsvägsbron mitt i Torestorps samhälle. Efter drygt 100 meter delar ån upp sig i ett av länets finaste kvillområden med minst sju parallella fåror. I denna punkt finns en damm som leder in delar av vattnet till ett mindre vattenkraftverk, beläget på områdets norra sida. Vid lågflöde leds större delen av vattnet in i kraftverksfåran.

Ån är huvudsakligen strömmande-forsande genom området. Huvuddelen av sträckorna kännetecknas av gott om block och sten men ett mindre parti av huvudfåran har rensats. Kvillen utgör lek- och uppväxtområde för Tolkens öringstam och man har även funnit ovanliga insekter som svartbent bäckbroms och stor klobagge i området. Forsårla och strömstare söker sin föda i strömmarna. Vattenflödet i kvillområdet påverkas av regleringen för två vattenkraftverk och kan tidvis vara mycket lågt. Det kan t o m uppstå situationer där vatten endast finns kvar i höljorna. Detta har bl. a lett till att öringstammen idag är mycket svag. Under förutsättning att regleringen minskas är ån ett gott exempel på sin naturtyp.

Naturtypen är känslig för:

- Förändring av vattenregimen
- Fragmentering
- Förändringar av bottenstrukturen
- Uttorkning
- Grumling och igenslamning av bottnar
- Förändring av vattenkvaliteten
- Utarmning av typiska arter
- brist på skyddande och näringsgivande strandzoner

Bevarandemål:

Areal

- Arealen av naturtypen ska vara minst x (1) hektar.

Struktur och funktion

- Totalfosforhalten får högst vara 25 µg /l (tillståndsklass 2, Bedömningsgrunder Naturvårdsverket rapport 4913).
- pH-värde ska minst vara 6,2 (tillståndsklass 3, rapport 4913).
- Bottenfauna ska ha minst tillståndsklass 2 (rapport 4913).
- Vattendragssträckorna ska uppfylla minst indikatorvärde 2 enligt system Aqua när det gäller vattenståndsvariationer (d.v.s. långtidsreglering eller korttidsreglering med mindre flödesväxlingar (<25%) under dygnet/veckan. System Aqua är en metod för naturvärdesbedömning och karaktärisering).
- Bottenstrukturen ska minst ha klass 1 enligt system Aqua (d.v.s. vattendraget får endast vara försiktigt rensat).

Typiska arter

- Förekomsten av typiska mossarter ska bibehållas eller öka. Därför ska minst x av de typiska mossarterna y och z förekomma i minst x% av provytorna.
  - Populationen av öringungar skall vara minst 50/100 m²
-

Negativ påverkan: Befintliga vattenkraftverk som orsakar
-förändring av vattenregimen i vattendraget/kvillområdet genom reglering
-indämning (i liten omfattning)
-tidvis torrläggning

Vattenuttag sommartid för bevattning

Ca 50 meter rensad sträcka i huvudfåran

Skogsbruk som leder till försämrade strandzoner samt erosionspåverkan

Försurning/återförsurning

Anordnande av avfallstippar eller upplag i närheten av vattnet

Bräddning av avloppsvatten?

Exploatering eftersom området är tätortsnära. Framst avses:
-Vägar
-Övrig schaktning och grävning
-Ny bebyggelse som leder till ökade avloppsutsläpp. Gäller även ny bebyggelse utanför/uppströms Natura 2000-området

Överfiske

Bevarandeåtgärder: För gynnsam bevarandestatus krävs:
-Ökad minimivattenföring från befintliga kraftstationer
-Minskad korttidsreglering
-Att inget vattenuttag för bevattning görs ur vattendraget under torrperioder
-Återställning av rensad sträcka i huvudfåran
-Fri utveckling i åns strandzoner med undantag av att invandrande gran hålls efter
-Fortsatt kalkning
-Reglering av fisket?

Bevarandestatus: Skrivs när basinventering genomförts

Uppföljning: Se tillsvi vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

91E0 Svämlövskog*

Beskrivning: Naturtypen är främst belägen mellan kvillområdets strömmar och återfinns därmed i den centrala och västra delen av området. Trädskiktet domineras av klibbal och ask men med inslag av bl. a. alm, björk och gran. Längs med vattendragen växer den imponerande ormbunken safsa. Översvämningsskogen är en viktig miljö för bl. a. mossor, lavar och fåglar.

Naturtypen är känslig för:
-Bruten kontinuitet i trädskiktet. Gäller även i anslutning till objektet.
-Förändrad hydrologi.
-Förändrad vattenregim i vattendraget
-Konkurrens med framförallt gran

<i>Bevarandemål:</i>	<p>Areal</p> <ul style="list-style-type: none"> -Arealen av naturtypen skall vara minst 2,5 ha eller öka <p>Struktur och funktion</p> <ul style="list-style-type: none"> -Förnygring av klibbal och ask i trädskiktet ska nås i minst x (90) % av området. Fördelningen av nyckelarter i olika åldrar eller diameterklasser ska vara x. Minst x (5-10) stammar över x (2-6) meters höjd ska finnas per hektar av respektive trädslag. -Minst x (90) % av naturtypens areal ska översvämmas regelbundet varje år. -Det ska finnas minst x m³ död ved per ha. (Relationen död ved/levande ved skall vara minst 1/5) <p>Typiska arter</p> <ul style="list-style-type: none"> -Minst x av de typiska kärlväxterna ska förekomma i minst x % av provytorna. -Minst x av de typiska mossarterna ska förekomma i minst x % av provytorna. -Förutsättningarna för att minst x st hackspettpar per ha av respektive art ska kunna häcka inom området ska vara uppfyllda, d.v.s. det ska finnas minst x st möjliga boträd.
<i>Negativ påverkan:</i>	<ul style="list-style-type: none"> -Skogsbruk i form av slutavverkning, gallring, röjning och vedtäkt -Befintlig reglering av Torestorpsån som kraftigt förändrat vattenregimen och emellanåt nästan torkar ut strömfåror -Uttag för bevattning under torrperioder. Flera pumpanläggningar finns inom området -Exploatering för att området är tätortsnära. Framst avses vägar samt övrig schaktning och grävning (t ex ledningsdragnings) -Tippning av t ex jord-, berg- eller kompostmaterial -Invandring av gran
<i>Bevarandeåtgärder:</i>	<p>För gynnsam bevarandestatus krävs:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Fri utveckling av lövskogen med undantag av att invandrande gran hålls efter -Minskad reglering av Torestorpsån -Att uttag av vatten med bevattningsanläggning inte sker under torrperioder -Upprensning av tippat material i området
<i>Bevarandestatus:</i>	Skrivs när basinventering genomförs
<i>Uppföljning:</i>	Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.